

עזרא שושני יוצא

ע

פרידה

תרומה גדולה הייתה לו, לד"ר עזרא שושני, להתנהלות משק החלב והבקר בישראל בעשור האחרון. עזרא עסק בתחומים רבים והשקיע מרץ רב וכישרון בקידום נושאים רבים בענף. עם צאתו לתפקיד נספח חקלאי-מדעי בסין, נפגשנו לשיחה אישית מקיפה ופרדה, מתוך הכרת תודה הדדית

בתחום החלב בסין נמצא דניאל הוכמן, גם הוא ממחלקת הבקר בשה"מ, שיושב בבייג'ין מטעם מש"ב ואני אהיה ממונה עליו ועל מומחה נוסף בתחום החממות, שיטות השקיה, עיבודי קרקע - פרויקט גדול מאוד. המגמה בתחום החלב היא להעשיר את הידע של המקומיים בתחום ניהול רפתות, ממשק חליבה, הזנה נכונה. רפת ההדגמה בסין מהווה נקודת משען חזקה מאוד להמשך הפעילות בסין ועל הפרק הקמת מרכז הדרכה ישראל-סיני, בתחום ייצור החלב. חלק אחר בכובע שלי הוא לעודד מכירת תשומות ישראליות. על הפרק יצוא הדרים (כבר נחתם הסכם עם הסינים על יצוא של 5 זני הדרים), יצוא אפרסמונים ובקנה מדברים על יצוא זרמה - יש מגבלות וטרינריות שעוצרות את הכוונה ובעיקר מחלת הפה והטלפיים. באותה מסגרת מדובר על יבוא בשר מסין.

ע שר שנים אתה מלווה אותנו כמדריך מרכזי בשה"מ, לאן אתה עובר בימים אלה? באיזה תחומים תעסוק ועד כמה תהיה קרוב לענף הבקר בסין ובישראל?
 התפקיד שאליו נבחרתי נקרא - נספח חקלאי-מדעי ושיתוף פעולה בין-לאומי בסין. הדבר מקנה לי מעורבות רחבה מאוד בתחומי החקלאות, הביו-טכנולוגיה, הרפואה וגם בתחומים שאינם חקלאיים. נספח כזה יש בשלושה מקומות: בושינגטון, בבריסל ובסין. ישראל מזהה את המשק הסיני כענק הולך ועולה, השת"פ בתחום החקלאי והאחר נובע ממניעים מדיניים וגם כלכליים. כרגע, אני מושאל ממשד החקלאות למשרד החוץ, אהיה בסין כארבע שנים, אשב בבייג'ין בבנין השגרירות. יש בית דירות במתחם השגרירות, עם צוות גדול של כ-20 משפחות ישראלים ואני נוסע עם רעייתי רמה, הילדים גדולים ונשארים בארץ. העבודה תהיה כרוכה בהרבה נסיעות ברחבי סין.

רפת ההדגמה בסין מהווה נקודת משען חזקה מאוד להמשך הפעילות בסין ועל הפרק הקמת מרכז הדרכה ישראל-סיני, בתחום ייצור החלב

אני אעסוק ב"העצמת נשים" - יש קשר של גוף גדול של 5 מיליון סינים נשים ויש שת"פ עם ישראל להכשרת נשים לעמדות בכירות בכלכלה. כמו כן, יש מטרה להעמיק את קשרי המחקר המשותפים בתחומים שונים בין ישראל לבין סין.

בזכות פעילות מבורכת של דניאל אנחנו מזהים רצון לקדם מכירת תשומות ישראליות בתחומי הרפת ברחבי סין. יש כוונה לבנות שם קרוב ל-80 רפתות ענק, כך שלקראת סוף 2009 יהיו בהן כ-100,000 פרות. בכל זה אעסוק בשנה הראשונה ואחר כך הכול יפתח.

בעבודתך בשה"מ עסקת במגוון תחומים רחב, איזה ענף אתה משאיר בארץ ואיך ממשיכים מכאן?

מצאתי בשה"מ בית נהדר עם אנשים שאיתם שיתפתי

עזרא מסכם תקופה

לדרך חדשה שיחה בשניים

יוסי מלול - משק הבקר והחלב

השרשרת, כי כל פעולה נסמכה על פעולה שקדמה לה: תכנון, ייעוץ, ליווי בוועדות ובשטח. איך להגדיר את כל הסעיפים למילוי ולמענקים - זו הייתה עבודה מאוד סזיפית. המחיר שהרפורמה גבתה היה בעיקר במגזר המשפחתי וחלקם היו צריכים לסגור את הרפתות. הבעיה לא הייתה בתחום ההשקעות, אלא בהעדר דור ממשך. במקום שבו היו בנים ממשיכים הרפת נשארה. המנגנונים שנקבעו להגנה על הרפתנים - מחיר המטרה עוזר לשמור על היצרנים. הדרישה להתייעל במדרגות הרפורמה הייתה קשה מאוד וברגע שהן מותנו על ידי השר ישראל כץ עלינו על דרך המלך ברפורמה.

התוצאה הסופית שקיבלנו רפורמה, שאני לא מכיר כדוגמתה בעולם והיא מציבה את ישראל במקום הראשון להרבה שנים.

החליבה הרובוטית

עוד בתפקידי בהתאחדות, לפני הרבה שנים, ליוויתי את פיתוח הרובוט בהולנד והייתי נוכח בכנסים שבהם היה ברור שזה רק, עניין של זמן, שנראה את הרובוט בשטח. במשרד החקלאות נשלחתי ללמוד את הנושא בהולנד ולקבל החלטה לאיזה כוון ללכת. באותה תקופה, 2002, מצאתי שברחבי אירופה היה בום גדול בבניית רובוטים על ידי חברות שונות עם מעורבות של מכוני מחקר ב: הולנד, אנגליה, צרפת, גרמניה. ערכנו יום עיון גדול בתחום החליבה הרובוטית שבו הוזמנו החברות הדומיננטיות. הספק בין הרפתנים היה רב, אבל החשיפה של החברות השונות הייתה חשובה, כדי ללמוד את הטכנולוגיה ובעקבותיה נכנסה ליילי, תחילה תוך התעקשות של הטמעה, רק בתאי רביצה, כי זה מה שהכירו. זו הייתה אחת הסיבות שתחום זה לא התקדם, כי תגובת הפרות הייתה קשה והמסקנות שנבעו מאי קליטת הפרות היו שגויות, בעיקר בגלל תאי הרביצה.

האם יש עתיד לרובוט בישראל? המעבר לחליבה רובוטית דורש שינוי בהסתכלות הרפתן על ממשק החליבה. רפתנים אשר מטמיעים את הממשק הזה בצורה נכונה מצליחים, לא רע, להצמיד את הרפת קדימה,

עוסק בענייני איכות הסביבה במעון כרמל

במקביל ב-2000, החלה הפעילות לגיבוש הרפורמה ברפת החלב ובה התבקשתי על ידי דליה הראל להיכנס לעובי הקורה ולקבוע את אמות המידה להשקעות ברפת. אחר כך, כחבר הוועדה המייעצת, ומעת לעת, גם במנהלת ההשקעות, נתתי את עצתי הטובה. לא פסחתי על ביקורים במשקים ובחמש השנים הראשונות עסקתי רובי ככולי, בביקורים למתן ייעוץ לשדרוג הרפת ומתן פתרונות בתחום איכות הסביבה.

**זכות פעילות מבורכת של דניאל
אנחנו מזהים רצון לקדם מכירת
תשומות ישראליות בתחומי הרפת
ברחבי סין. יש כוונה לבנות שם קרוב
ל-80 רפתות ענק, כך שלקראת סוף
2009 יהיו בהן כ-100,000 פרות**

הרפורמה הייתה מאוד חשובה כי נתנה למשקים אורך נשימה להרבה שנים קדימה באיכות הסביבה ותרמה לביצועי הפרות. ב-2005 הייתה עלייה בחלב שיכולה להיות מוספת רק בשדרוג המבנים ברפת. עם השנים עסקנו בשיטות שונות של צינון הפרות לאורך האבוס, בחצר ההמתנה והכול בשיתוף של ד"ר ישראל פלמנבאום. לא היה ניסיון ברפורמה בהיקף כזה. בהתחלה היו חריקות ואנשים לא הבינו את מקומם בתוך

פעולה 10 שנים - אנשים משכמם ומעלה. התקבלתי כמדריך לממשק חליבה והחלפתי את משה איתם. עבדתי בעיקר במחקר במעבדה בקיסריה עם אברהם הראל ובדקנו את השפעת מכוונת החליבה על תופעת ההיפרקרטוזיס (התפרצות מואצת של תאי אפיטל על קצה הפטמה בתגובה לגירוי חיצוני). כשהתחלתי בשהמה, העבודה הראשונה הייתה: "חיתוי הפרות והשפעתו על תאים סומטיים ושיעור דלקות עטין חדשות". העבודה בוצעה ברפת מבוא חורון, קרוב לשנה, עם ד"ר עדין שווימר וקיבלנו שיפור בתאים סומטיים באופן מובהק וגם ירידה בשיעור הדלקות החדשות ב-25% לעומת הביקורת.

עם השנים ראינו שהתחום מכוסה על ידי מאל"ה ולכן שילבתי בעבודה את תכנון המבנים שבו ריכזתי קבוצה-ועדה שכללה את המתכננים הבכירים, כמה מדריכי בקר ואנשי איכות הסביבה ובתום דיונים של שנה הוצאנו את הספר על תכנון מבנים. בהמשך, הובלנו מחקר גדול שנמשך שלוש שנים בנושא המבנים לרפת.

החומר הוצג בכנס בין-לאומי בתורכיה וזכינו שם לתשבחות רבות כי בעבודה בחנו את המבנה האופטימלי לגידול בקר לחלב, בהסתמך על מודל לחיזוי עקת חום שפרופ' מימי ברמן פיתח וכלל לראשונה את השפעת הרוח.

הרפורמה

כשהתועלת העיקרית היא החיסכון בעבודה. נושא שראוי לבחינה והוא על סדר היום - שילוב הזנה אינדיבידואלית בהזנה קבוצתית - מזון מרוכז עם בליל. זיהינו שהפרות אינן צריכות לאכול הרבה מזון מרוכז כמו באירופה. מנסים לצמצם את הכמות תוך הבטחה שלא תיפגע תדירות החליבה והבטחה שהרכב החלב לא ייפגע, כי זיהינו שיש ירידה ברכיבים.

הרובוטיקה תהיה משמעותית במגזר המשפחתי כי החיסכון בכוח אדם משמעותי וגם במודלים כלכליים ראינו את זה, כמו בהולנד

הרובוטיקה תהיה משמעותית במגזר המשפחתי כי החיסכון בכוח אדם משמעותי וגם במודלים כלכליים ראינו את זה, כמו בהולנד. במגזר השיתופי זה יותר מורכב, העובדה שסיימנו את הרפורמה פוגעת וראינו שבשנתיים האחרונות הייתה תנועה של רכישת רובוטים שהסתיימה, כי מקור המענקים יבש. זה ישפיע על שני המגזרים. אני מאמין שבמגזר המשפחתי זה ייכנס, יותר ויותר, עם העלייה במחיר כוח אדם והצמצום בעבודה זרה בבקר לחלב. בשיתופי צריך הרבה עבודה עם הרבה רובוטים ובנושא של מדרגות במכסות, זה משפיע על כדאיות הקנייה.

יליד ירושלים, דור שלישי, בן 54. בילדותי, עברו הוריי למרכז הארץ וגדלתי ברמת גן. כשהגיע זמני קיבלתי החלטה להתעמק בחקלאות, למדתי בבית הספר החקלאי במקווה ישראל ארבע שנים. החיים בקומונה נתנו לי המון לחיים, ללמוד, לרקוד, לתרום לחברה. זה עיצב את האישיות שלי וגייבש את החלטתי לעסוק בחקלאות כמקצוע לחיים.

הלימודים במקווה היו אחת התקופות היפות בחיי. בתום שירותי הצבאי הלכתי ללימודי חקלאות בפקולטה וב-1977 התקבלתי לעבודה בהתאחדות מגדלי בקר ושם החלפתי את חי הברזן, שהיה אבי הטמעת החליבה המכנית בישראל. כמדריך ממשק חליבה ארצי עבדתי כ-12 שנה בהתאחדות ויצאתי על רקע לימודי התואר השני. ב-1988 חזרתי לאוניברסיטה לתואר שני ושלישי בתחום "דינמיקה של דלקות עטין" בהדרכתו של מורי ורבי, פרופ' מימי ברמן. בתום הדוקטורט התקבלתי לעבודה בשה"מ. במקביל לעבודתי בשה"מ ועד היום, הרציתי בקורס ייצור חלב והפקתו בפקולטה. כמוכן, אני מעביר במדרשת רופין שלושה קורסים מקצועיים: ייצור חלב, חליבה מכנית, תכנון מבנים ואיכות הסביבה. כל מה שלמדתי והתנסיתי ילך איתי גם לסין הרחוקה, לתועלת החקלאות ועם ישראל.

נראה שבאחרונה יש יציאה מואצת של מדריכים משה"מ ובשנים האחרונות הצטמצמה מחלקת הבקר לכדי כיתה קטנה. מה קורה לדעתך, בשה"מ בתקופה זו?

בכל שנה יש גזרות של האוצר לסגור את שה"מ. בתחילת השנה יש תמיד דפרסיה נוראית, בהמשך יש התאוששות, ירידה לקראת סוף השנה וחוזר חלילה. האמירות על הסכם חדש שבו תהיה ירידה במספר המדריכים מרפות ידיים ובשנה האחרונה יש בריחה של מדריכים מכל השטחים. לא אטעה אם אומר שהתחושה היא שהאנטייה טובעת. גם לקראת 2008 משרד החקלאות מצהיר על הסכם עם האוצר שבו יישארו 150 מדריכים, 50 ילכו הביתה עד סוף 2009. הצהרות אלו מכניסות אי שקט רב במערכת. יש דרישה של האוצר ששה"מ יתנתק מ"סל הדרכה מוסף" שבו המודרכים שילמו בעבור ההדרכה (לא היה קיים בבקר) והיא נכונה. ראיתי בה, יחד עם אחרים, גישה פסולה של סל אסור. ההפרטה בהדרכה היא מתכון בטוח לכישלון ההדרכה, אבל האוצר לחץ על שה"מ ובזמנו החזיר רפול עשרות תקנים לאוצר. זה יצר לחץ על התקציב שהלך וגדל ובפועל נבנה מנגנון של "סל הדרכה מוסף" שהוסיף עוד תקציבים מהחקלאים למחלקות אחדות בשה"מ. הגישה הייתה שגויה כי פתחה פתח לניצול לרעה להסתת ההדרכה למי שיש

במסגרת ליווי המשקים והניתוחים הסטטיסטיים ראינו שמספר פרות לרובוט אינו נכון, ויש לדבר על כמות חלב יומית לרובוט, שגוזר את מספר הפרות. זה שונה במבכירות מאשר בפרות בוגרות. ירידה במספר הפרות לרובוט הביא לניצול הפוטנציאל טוב יותר. הפתרון לרפת גדולה מאוד יביא לסוג של שילוב טכנולוגיה שלא קיים כיום, כמו המשך עבודה במכון חליבה, כשפעולת ההרכבה וההכנה תבצע על ידי רובוט ולא חולב.

בכנס המדעי האחרון

ומשליחותי בסין, אמצא עצמי חזרה בענף, שאני כה אוהב. זה חלק מתוכי וקשה עליי הפרדה

הפתרון לרפת גדולה מאוד יביא לסוג של שילוב טכנולוגיה שלא קיים כיום, כמו המשך עבודה במכון חליבה, כשפעולת ההרכבה וההכנה תתבצע על ידי רובוט ולא חולב

אני מאחל לכל הרפתות בישראל עבודה ברוכה ברפת, המשך ההתקדמות ושילוב של טכנולוגיות מתקדמות בחקלאות, כפי שאנחנו מובילים בעולם. אתרום את כל מאמציי לקידום מטרות רפת ישראל גם בסין ואשמח להיפגש עם כל רפתן שיגיע לביקור בסין.

אהאראאל חזריס!

יצרני החלב בישראל מאחלים לעזרא דרך צלחה ומימוש מטרות השליחות. נקווה שעם סיום תפקידו בסין, יחזור עזרא לתרום לשגשוגו של משק החלב בארץ. ■

קיימת כיום) ומתן כלים לעבודה שקטה בשטח.

הלך הרוח שבו כל מנהל אגף בשה"מ מברך אותי על הצעד שעשיתי. אמירה כמו: "חבל שאני לא יכול לעשות את הצעד הזה", מעידים על הלך רוח תבוסתני וגם זה נאמר בכאב רב. בשנתיים האחרונות הצטמצם מספר המדריכים באורח ניכר ולהערכתך, אם לא ימצא פתרון של תמיכת החקלאים בהדרכה, נמצא עצמנו ללא הדרכה ממשלתית, בתוך כמה שנים - כל המדריכים ילכו החוצה והם מדברים על כך.

יש לך כמה משפטי סיכום למשק החלב שנשאר בישראל בכל "מזג אוויר"?

אני רוצה לומר שתחום הרפת והבקר לחלב קרוב מאוד ללבי. אהבתי מאוד לעסוק בהדרכה ובמחקרים, בתחום שהיה יישומי ומעניין עד מאוד. אהבתי לבקר ברפתות והשארתי הרבה חברים, כאשר נפרדתי מהרפתנים עמדו לי דמעות בעיניים וגם עכשיו זה קורה לי. אני מקווה שלאחר שאחזור מתפקידי

אמצעים, פגיעה בקטנים ובחלשים. לקראת 2008, משרד האוצר הולך להגביל בשעות נוספות ובקילומטרים, ברור שניפגע וברור שכל המסגרת היא לחמש שנים ובראייה לטווח ארוך, זה תחום צר מאוד ומיד יעלו שוב על שה"מ עד לחיסולו.

סעיף נוסף, שאני מתנגד לו, הוא הכשרת הדרכה פרטית על ידי מדריכי שה"מ. זה נראה לי הזוי ולא הגיוני. תקציבים שמיועדים להדרכה ממשלתית יופנו להדרכה פרטית וחלק מהמדריכים ימצא עצמו בחדרים ולא בשטח. הסכמת הנהלת שה"מ למהלך היא שגויה ותהיה עוד מסמר בארון הקבורה של שה"מ ואני אומר את זה בכאב.

איך לדעתך, ייראה שה"מ בשנים הקרובות לנוכח תאור המצב הנוכחי שלך?

עם הצפי הברור של ירידה במספר המדריכים, חובה לרכז את כל המדריכים תחת מטרייה אחת של שה"מ במרכז ולא בחלוקה למחוזות. יש לתת כלים להכשרה ולהתקדמות המדריכים, לפעול שיפור מהותי ברמת השכר של המדריכים עם צפי להתקדמות (שלא

כשמרבץ הפרות רטוב חייבים לייבש אותו

אפר פצלי שמון
הוא הפתרון האידיאלי

כשהמרבץ יבש:

- ✓ העטינים נקיים והפרות נקיות
- ✓ פחות תאים סומטיים בחלב
- ✓ פחות דלקות עטין
- ✓ פחות זבל לפינוי

כפיר מירליוס בצ"ח

התקשרו לחנה ותקבלו את השרות המסור והמהיר

עומדים לשירותכם ומחכים להזמנה ראשונה או חוזרת

טל. 08-6234276/7 נייד: 057-7790381 פקס. 08-6209581 חנה